

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה
המשד בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

וה' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכַל (בראשית כד. א)

כתב הרמב"ן: 'ברך את אברהם בכל' – בעושר ונכסים וכבוד אורך ימים ובנים וזאת כל חמדת האדם (אבן עזרא). והזכיר הכתוב זה לאמר כי היה שלם בכל לא חסר דבר, וזולתי שיראה בנים לבנו שינחלו מעלתו וכבודו, ולכן התאוה לזה. ולרבותינו בזה ענין נפלא. אמרו (ב"ב טו) וה' ברך את אברהם בכל רבי מאיר אומר שלא היתה לו בת, רבי יהודה אומר בת היתה לו, אחרים אומרים בת היתה לו ובכל שמה. דרש רבי מאיר, שלא היתה לו בת לאברהם, וזו לו לברכה, כי לא היה יכול להשיאה רק לבני כנען הארורים, ואם ישלחנה לארצו גם כן תעבוד שם עבודה זרה כמותם, כי האשה ברשות בעלה. ואברהם לא יחפוץ שיצא זרעו הכשר משרה אשתו חוצה לארץ, ואף כי יעבוד עבודה זרה. ורבי יהודה דרש, כי בת היתה לו, דאפילו ברית לא חסריה רחמנא (שם קמא), והיא הברכה בכל, כי היה לו כל אשר יחמדו האנשים לא חסר דבר, ובאו אחרים והזכירו שם הבת, עכ"ל.

למדנו מדברי חכמים שני דברים. האחד, יתאוה האדם שיוולד לו גם בת ונפרט שזה חלק ממצות פריה ורביה ואכמ"ל. והשני, שבתו תלך בדרך ה' ותעשה רצונו יתברך, כי לולא זאת, מוטב לו לאדם שלא תבוא בת זו לעולם.

ולחיווק הדבר השני, נזכיר את אשר סיפרה הגמרא בתענית על ר' יוסי דמן יוקרת, שהיתה לו בת בעלת יופי. יום אחד ראה ר' יוסי לאדם אחד שעשה חור בגדר ומסתכל על בתו. אמר לו ר' יוסי, מה מעשיך? השיבו האיש, רבי אם ללוקחה לא זכיתי, לראותה לא אזכה! אמר לה, בתי את מצערת את הבריות שובי לעפריך ואל ישלכו ביד בני אדם, ע"כ.

שאיפת כל אדם לקיים מאמר חכמינו (פסחים טז) 'לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישיא בתו לתלמיד חכם'. אין ספק שכוונת האדם טובה ורצויה, אך צריך להכין הדרך שיעלה זיווגם יפה, בכדי שהת"ח יוכל להישאר ת"ת. וע"כ צריך לחנך בנותיו, להיות אשת חיל עטרת בעלה, לדאוג לבעלה לכל הנצרך לו, ולכבדו בכבוד הראוי לת"ת, ולסייע לו בכל מאי דאפשר. ושורש החינוך לזה הוא מקטנות. שאם מרגילה שהלימודים והתעודות וההשתלמויות זה מה שחשוב. ממילא ראשה ומעייניה יהיו בדברים אלו ולא בביתה. ואפילו לידע להכין חביתה לא תדע. ולא בגוזמא אמריתה, בידיעה אמריתה.

ביהדות תימן, הבנות היו יד ימינן של האמהות, וכמו שהעלה במצפי"ת (עמ' 81) וז"ל: עם עלות השחר ביום ששי כל אנשי הבית משכימים קום בעל הבית עם הילדים הולכים לבית הכנסת לתפלת שחרית, ועקרת הבית עם הבנות הגדולות נגשות ומתחילות להכין צרכי שבת. ומכיון שכל מצרך דורש הכנה והוא נעשה בידים ממש, מתחילה עקרת הבית את העבודה בדאגה גוברת והולכת למלא צרכי היום וצרכי שבת. אך אם אין בנות לעזרת עקרת הבית אז כל העבודה מוטלת רק עליה, החל משאיבת המים מליחת הבשר לישת הבצק בשביל אפית לחם שהוא שנים שלושה מינים לכבוד שבת הסקת התנורים לקלית הקליות פולים וגרעינים, לחמם מים לאלה המתרחצים בביתם להכין את הקהה ולבשל את תבשילי השבת, כל אלה מהמלאכות המוטלות על עקרת הבית. אם ישנן בנות הרי הן עוזרות לאמן, עכ"ל. יאמר לשבחם של מתי מעט מוסדות חינוך (יסודי) של בנות, אשר לא מקיימים לימודים לכיתות הגבוהות בימי שישי, בכדי לחנכן לעזור לאמן בהכנות שבת.

יש נשים כשנשאלות למה את עושה הכל לבד ובנותיך לא עוזרות לך? הן משיבות, אין לי כח להתחנן אליהן! הן מרגישות שהן עושות לי טובה! זה עושה לי עבודה כפולה כי הן לא שוטפות היטב את הכלים (בדיוק במומחיות של האמא!) וכיו"ב תשובות ממינים שונים. גם אם נאמר שאכן צדק יש בדברי אמהות אלו, אך חכמה אין בהן! וכי ע"י כך יתחנכו בנותיהן להיות נשות חיל! ואדרבה, כאשר הן נכנעות לבנותיהן, הרי הן מחנכות אותן לצד השני של המטבע ב"מ. והאמת אגידה, שמקור הבעיה כאן אינה אצל הבנות, אלא אצל מי שמחנכן, וצריכות הן לעשות בדיק בית לעצמן.

גם מצוי שכאשר מבקשים מהילדים לארגן או לסדר את הבית וכל כיו"ב, שומעים את הילדים עונים, אין לי כח! כל הזמן מבקשים ממני! למה היא לא עושה! וכיו"ב תירוצים מתירוצים שונים. מחובתינו לזכור ולחנך ילדינו, שכאשר ההורה מבקש, ראשית על הילד לעשות! אין ההורה צריך לתת תשובה לילדו למה הוא בחר בו. והעצה היעוצה לילד שתמיד אומר אין לי כח, לומר לו לך תישן עד שיהיה לך כח, וכשתקום תעשה זאת. ויש הרבה עצות בחינוך בענין זה, אך כלתה היריעה ואם יגזור ה' בחיים בפעם אחרת בל"ג נרחיב בזאת.

יתגדך ממעון הברכות ידידינו הדגל ורם המעלה והוא אל הכלים נחבא, וידי רב לו בסיוע וחיווק לתלמוד תורה, ה"ה נאור גל הי"ו. יזכהו השי"ת לראות בנים ובני עוסקים בתורה הקדושה, ומלאי יראת ואהבת ה' רבה, והיו מגדולי הדור הבא, מנחילי מורשת אבותינו בדרך ישראל סבא.

תפארת בנים

כיתה ב' ממתניוים בדרך ארץ ובכבוד לשני

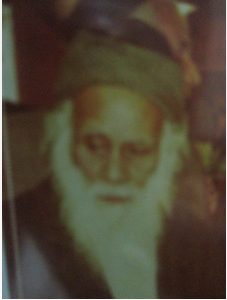

פתרונות לשבת 'וירא'
 אחודה חידה! לוט ושתי בנותיו מאנשי
 סדום ועמורה, הגר וישמעאל מאברהם
 וב"ב, אברהם ויצחק מאליעזר וישמעאל.
מי בתמונה? טרם נפתרה!

אחורה חידה!
זקו
אר לא זקו
אבל זקו
 בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מתרעננים ביער
 לאחר הלימוד רב

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

פניני הלכה

חיתוך הבשר בשעת צלייתו

כתב מרן בש"ע (ו"ד סי' ע"ז ה"ד) וז"ל: יש מי שאוסר לחתוך בסכין צלי שאצל האש שלא נמלח, כל זמן שאינו נצלה כל צרכו, מפני דם שנבלע בסכין. ויש מי שאוסר השפוד שצלו בו בשר בלא מליחה. ויש מי שהורה שאוסר להשהות הצלי על השפוד לאחר שהוסר מן האש, לאחר שפסק הבשר מלזוב, שמה יחזור הבשר החם ויבלע ממנו. ויש מתירין בכל זה, וכן המנהג להתיר, עכ"ל. והשת"ז (שם סי' י"ד) השמיט את הרמ"א שכתב שמנהגם לזהר לכתחילה.

וז"ל מרן הגר"י רצאבי שליט"א בשע"ה (ו"ד סי' קל"ג ה"ז): המנהג להתיר אפילו לכתחילה לחתוך בסכין את הצלי שעל-גבי האש גם בעוד שלא נצלה כל צרכו וואף על פי שהוא לא נמלח ואין חוששים שיבלע דם בתוך הסכין. וכן השפוד או הרשת שצלו בהם אינם נאסרים, ולכן אין צורך ללבנם או להגעילם. והטעם כיון שטבע האש שכאשר היא מתחילה לחמם את הבשר, למשוך את הדם באופן שאינו נבלע בשום דבר הסמוך לו. והוא הדין לפי זה שמתור לנעוץ מולג בתוך הצלי כדי לבדוק אם כבר נצלה כל צרכו או כדי להפכו מצד לצד, ואינו נאסר בכך.

ובעני יצחק שם הוסיף בזה"ל: ומהאיי טעמא מותר אפילו לכתחילה להשהות את הבשר על השפוד או הרשת אחרי שהוסר מן האש ופסק הדם מלזוב, שאין לחוש שיחזור הבשר החם ויבלע מן השפוד או הרשת, כי הם לא בלעו דם, וכמפורש שם. וע"ע שו"ת חלקת יעקב ח"ב סימן קל"ג, ושו"ת משנה הלכות ח"ז סוף סימן קל"ב, ושערים מצויינים בהלכה סימן ל"ז אות ז'. ומשמעות סתימת הפוסקים דהוא הדין בכל זה לכבד, ולכן לא חילקתי בזה. דלא כערך השלחן למהרי"ט סק"ח שכתב דאפשר דדוקא בבשר אין השפוד נאסר והאש מושכתו, אבל בכבד אסור. וע"ע שו"ת דברי דוד סימן ה' אות ח'.

המים עולין לקראת...

כתב מהר"י קרח וצ"ל בחיבורו 'משכיל דורש' בזה"ל: (בראשית כד. יז) זירין העבד לקראתה, לפי שראה שעלו המים לקראתה כפרשיי ז"ל. לעד"ן שנלמד זה ממה שאמר הכתוב ותמלא כדה ותעל ולא אמר ותשאב ותמלא. וביאור העניין שידוע שדרך השואבים מים מן העין שמקבלים המים היוצאים מן העין בכלי קטן, וזהו הנקראת שאיבה ושופכין לתוך הכד עד שיתמלא (ועולים), ונעשה נס לרבקה כשירדה העינה שיצאו מים רבים מן העין עד שנתמלאה הבאר היא, ובוה לעולם נראה כמי שעלו המים לקראתה, ואז לא הוצרכה עוד לשאוב בכלי קטן עד שיתמלא הכד, אלא מיד הכניסה כדה לתוך המים עד שנתמלא ועלתה.

וכענין מה שיש מפורסם בזמנינו במעין שאצל קבר הרב החסיד הר"ש שבזי זת"ל, שהולכים אל עין המים של הרב הנזכר, מי שיש לו איזה חולי או צער בר מינן, [כדין לרחוץ. ומי שנתקבלה תפלתו עולין המים לקראתו באופן שיוצאים מים רבים מן העין פתאם עד שיגיעו לחצי גופו או יותר, וזהו סימן לו שיתרפא ואז יוצא בשמחה ונחמת ישועה. ובהיפך למי שלא נתקבלה תפלתו שהוא נכנס אל העין ואין שם אלא מים מפכים כדרכם כידוע. וכמו כן הענין באבות שהיו עולין המים לקראתם לנס ולאות, שהם המרבים שפע לעולם ושהם ראויים לטובה מרובה בלי שום טורח. ומ"ש הכתוב בפעם השניה ותשאב, אפשר שלא נעשה לה הנס הזה אלא בפעם אי מפני שאין ראוי להיות שנוי הטבע מתמיד כ"כ, שכן הוא רצונו יתברך להיות העולם מתנהג עפ"י הטבע. ודי במה שעלו המים לקראתה בפעם הראשונה לפרסם מעלתה, והמבין יבין מפעם אחת לכמה פעמים. ואח"כ מצאתי להרמב"ן ז"ל שפירש כפירוש הזה.

לז"שק
 תומר ישראל בן יעקב
 ואודליה בת מנשה

לעילוי נשמת
 מרת חביבה בת רחמה
 אוחנינה ע"ה תנעב"ה

לעילוי נשמת
 מוהר"ר חיים בן שלמה עדני זצוק"ל
 מרא דאתרא דאליכין, תנעב"ה

מהליכות אבותינו

כיצד נהיו כל יהודי תימן בקיאים בתורה ובתרגום

עמל רב משקיעים אנו ההורים, למען ישב בנו וישנן התורה, ועל אף כל עמלינו, לצערינו ספק אם יהיה בקי בתורה. אבותינו הקדושים הצליחו להגיע לזאת בדרך חכמה, ודיינו שנעלה את אשר סיפר במצפיות (עמ' 87) וז"ל:

מנהג ידוע בתימן עד היום, משהגיע הילד לגיל שבע שנים, מרגילים אותו לעליה לקרוא בספר תורה, על פי הכלל: "קטן עולה למנין שבעה", (עיין מגילה פ"ד משנה ו'). בדרך כלל נהוג שה"ששי" שייך לילד לפי תור, באותה שבת הוא מתרגם בצבור את ההפטרה, ובשבת שלאחריה הילד מתרגם תרגום אונקלוס של הפרשה. התור נקבע ע"י חזן בית הכנסת. נוהג זה נמשך עד גיל שלוש עשרה שנה, במשך תקופה זו כל הילדים בני גילו מקשיבים בקריאת ספר תורה קשב רב, כדי לספור את השגיאות של חברים הקורא בספר תורה, וכן המתרגם במקרה שלא הצטיין בתרגומו. משום כך תמצא כל הילדים חרוצים ומשננים במשך השבוע את תרגום הפרשה למען יזכו בהצטיינות. כל ילד בשבתו, כאשר גמר לתרגם בתורה מחלק לכל בני גילו ממתקים לאות שמחה על שזכה בכך. נשים צדקניות מיוחדות, היו מחופפות בבתי כנסיות על ילדים יתומים מאב או מאם, ופוקחות בעין חמלה עליהם בעת שהיו זוכים בפעם הראשונה לברך ה"ששי" או לתרגם ההפטרה והפרשה. הן היו מכבדות את הילד בחפניים ממתקים לאות עידוד. ילד יתום, היה מרגיש את עצמו בקבלו מתנה זו כאילו רוח אבהות חדשה מלפפת אותו. משהגיע הילד לגיל שלוש עשרה שנה, הוא מקבל תורו לעליה כשאר הצבור, כי לא נהוג שהילדים ימשיכו לתרגם הפרשה מגיל שלוש עשרה ומעלה. הגיע הנער לשלש עשרה מצורף הוא לחברת הגדולים, עכ"ל.

כעת על חשבונך יש לשלם מסים עבור כל החפצים של-בני השיירה. אני לדוגמא, ממשך הדוד, הוכרתי לשלם על חשבונך חמשה קרוש על הספר תורה שנשאתי. ואילו אחי ר' דוד זלה"ה שילם שנים עשרה או שלוש עשרה קרוש על כל הספרים שהביא אתו. וכך המשיכו אותם רשעים לגבות ממנו מס עבור האחרים עד שלבסוף נשאר לו אולי רבע מהונו. בהמשך הדרך היו עוד מסים, והלה הודרו לפזר את כספו כהלואה לנוקקים שנגמר להם הכסף בדרך, ובכניסה לחאשד היה נקי מנכסיו!!

לעומת יהודים כשרים אלו שהלוו את כספם לנוקקים, ובכך זכו לפחות שחלק מכספם הושב אליהם כמו שעשיתי אני ואחרים, היה קמצן אחד שהיתה לו חבית מלאה כסף וזהב שרצה להעבירה במלואה לחאשד מבלי לשלם בהלוואות לעניים ובלי מסים בדרכים. מה עשה? מרוב קמצנותו חשב להתחכם. הוא פנה לנהג הרכב וסיכמו ביניהם שישומו את החבית מתחת המכונה מלמטה, כך שאף אחד לא ירגיש בזה. הנהג הסכים בחפץ לב, ובלבו כבר תכנן את הבריחה. כשהגיעו לחאשד וירד האחרון מהמכונה מיד הסתובב הנהג אחורה ונסע במהירות מהמקום משאיר את היהודי הקמצן עם שמלתו לעורו. הלה עלה ארצה, ולאחר כשבוע ימים בעיר שמר, נפטר מכאב לב על עשרו שאבד בעניין רע. (שערי שלמה עמ' תק"ט)

ותלכנה אחרי האיש (בראשית כד. סא)

אמר ר' יוחנן אחורי ארי ולא אחורי אשה. למה שהולך אחר הארי אין מזיקו אלא אם נתגרה בו או נזדמנה לו ונושכו בעולם הזה בלבד. אבל עון אשת איש בעולם הזה ולעולם הבא, דכתיב (ויקרא כ ב) חטאם ישאו ערירים ימותו ותרגמא בדלא ולד ימותון שאין ראוי לקיים מהן זרע רע. ד"א שההולך אחורי ארי פוחד ממנו וקורע לבו בתשובה כד"א הושיעני מפי אריה. וההולך אחורי אשה בא לידי הרהור עבירה כן פירש המחבר ז"ל. ופשאטא אסור משום הרהור. אם כן למה נאמר (שופטים יג יא) וילך מנוח אחרי אשתו, פירש רש"י אחר דבריה ועצתה. ויש פירש דעם הארץ היה הולך לתומו. אחורי אשה ולא אחורי ע"ז. שהאשה אם טעה אחר תאותו חוזר בו, אבל ע"ז הטועה בה כופר בעיקר ואינו יכול לחזור, והוא שאמר (מדה"ג בראשית ד כז) קשה יצרה של ע"ז.

אחורי ע"ז שאם הוא מתלוצץ עליה שארי דכתיב ויהתל בהם אליהו. ולא אחורי בית הכנסת שלא דיו שלא נכנס אלא שמתלוצץ על מי שטעה. והאיך אמרו בהמתן של צדיקים דומה להם ר"ל שחמרם זך וצלול נוטה אחר השלימות דאמרי חמרתיה דר' פינחס גבוהא לסטאי וטשון במערתא (פי' נחבא) יתבא ג' יומין לא אטעימו מדי אמרון נהדרה דלא תסרוח מערתא שריאת מנהקא אמר פתחון להדא עלובתא דלה ג' יומין לא טעימת מדי יהבון לה שערי דטבלים ולא אכלת עשרוניה ואכלת אמרון והא תנינן נותן טבל לבהמה אמר ומה אעשה והיא מחמרת על עצמה אמרון וי לן דלחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אדמינן. ר"ל שחמרו זך ואינו אוכל מעיסה שלא עישרוה ואפילו באכסניה ואמרו היה מודר הניה מישראל.

(חמדת ימים' למהר"ש שבזי זצ"ל)

ושם בת"ט כתב:

פירש המחבר אחורי ארי ולא אחורי אשה שאין רך ארי להביט לאחורין מרוב גבורתו ואשה הולכת ומבטת לאחור כד"א ותבט אשתו מאחוריו וכשמסתכל בה מהרהר. ועל דרך הסוד אחורי ארי סוד ואריה מן הימין ולא אחורי אשה א"ש ה' משמאל גבורה וכן אחורי אשה ולא אחורי ע"ז דאית ביצר הרע תריץ סטריץ חד טוב וחד ביש. פירש המחבר אשה כשרה מצד טוב ואשה זונה מצד ביש אבל ע"ז כולה מצד ביש תרגם כי ברע הוא ארי בביש הוא. אקשי רבנן מאיכן בוצעין את הככר נראה ירבעם בחלמיה דר' פלוני אמר והא תנינן ממקום שבשל יפה אמר שתוק שאלו הוות ביומך הות מגפיך ונשיק לה בשינך ר"ך שהיו מושכין ממנה רוחניות הכוכבים לכימוך כסף וזהב ומעשרת אותן. ולמה אחורי ע"ז ולא אחורי בית הכנסת ר"ל שאם ישב אחורי ע"ז ולא אחורי בית הכנסת יוברר לו שמעשיהן שחוק והתל. ואחורי ביהכ"נ לפי שמהתל במי שטועה כשקורין דת"ר הפוך בה והגי בה והוא בחוץ ומכיר ומורד.

בדרכיהם אתהלך...

ממוזן מוחיה או ממיית (ח"ב)

למחרת יצאו כעשרים מכוונת לכיין חאשד, אך לאחר כשעתיים נסיעה עצרו אותנו שוב. "מס" הכריזו הערבים השודדים, ואנו היינו מוכרחים לתת להם. העשירים שבינינו שילמו גם עבורינו, ואנו התחייבנו להחזיר להם את ההלוואה לכשירחיב ה'. וכך נשנה הדבר פעמים רבות. באחת הפעמים מצאו יהודי שהביא אתו שק מלא מטבעות-כסף וזהב. הללו רוקנו את כל תכולתו על הקרקע וחילקו אותו בידיהם לחצי. חצי אחד לקחו לעצמם. כשבא היהודי לקחת את החצי הנותר עצרו אותו ואמרו לו, חכה, עוד לא גמרנו את החשבון!!

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

לומדים בעמל רב ומתרעננים ומחליפים כוחות ביער הסמון

שישו ושמחו בשמחת תורה

הציבור הקדוש מוזמן להכנסת ספר תורה

לע"נ **אברהם** בן יוסף **כהן** ז"ל

שנתרם ע"י **רעייתו** תלאוט"א

התהלוכה תצא ביום שלישי כ"ה מרחשון תשע"ח בשעה 19:00

מבית בנה ר' **יצחק כהן** הי"ו מרחוב בן קיסמא 7 אלעד

לבית הכנסת "**פעולת צדיק**" ברחוב רבינו סעדיה גאון אלעד

במעמד

מרן הגאון הגדול

הרב **יצחק רצאבי** שליט"א

פוסק עדת תימן

הרה"ג **הרה"ג ברוך עוקשי** שליט"א

רב ק"ק "משכן נחמיה" - אלעד

הרה"ג **משה רצאבי** שליט"א

רב ק"ק "פעולת צדיק" - אלעד

הרה"ג **יוסף חממי** שליט"א

רב שיכון ה' בני ברק

הרה"ג **עזרא מחפוד** שליט"א

מייסד ת"ת "עטרת חיים"

הרב **ברק צברי** הי"ו

סגן ראש העיר

הרב **ישראל פרוש** הי"ו

ראש עיריית אלעד

רבנים חשובים ואנשי ציבור

בברכת תנו כבוד לתורה

תלמידי התלמוד תורה יפארו את המעמד

לזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לזש"ק

שלום בן יעקב ומירב

טליה בת מנשה

חכמי תימן

הרב **שמואל** ב"ר עמנואל

בדיחי זצ"ל

נכדו של הרב יחיא בדיחי מחבר הספר חן טוב וראש הישיבה הגדולה בצנעא. חברם ללימודים של רבינו יחיא יצחק הלוי והרב אברהם אלנדאף, חבורה שנודעה בכינוי אי"ש (א'ברהם י'חיא ש'מואל).

נפטר בצעירותו בשנת תר"ס, בהיותו כבן שלשים שנה.

לרפואת

דוד בן יאיר

בתוך שכחע"י

התודה...

ו הברכה...

להורה היקר והחשוב, אשר בכל יום יאתה ממרחק למען חינוך בניו לתורה וליראה במסורת אבותינו סגא, ועל אף עמלו הרב בהרצת תורה בערים הסמוכות למגוריו, לא נח ולא שקט ומסייע בגפו לתלמוד תורה הרב **אליזר שמואל צברי** הי"ו יזכהו השי"ת להגדיל תורה ולהאדירה, וירבו תלמידיו כחול ימה, וירבה זרעו כעכבי שמיא, ויהיו כולם יראים ושלמים צדיקים וברים כרצון יוצר עלמיא, דשנים ורעננים ומאריכים בימיא, אכ"ר

הערות, הארות ותשובות לחידות

ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009

או במייל:

Nahari@enativ.com